

**BARCELONA
ZONA
NEUTRAL
1914-1918**
25/10/14 - 15/02/15

DOSSIER DE PREMSA

ÍNDEX

1. Informació general	2
2. Nota de premsa.....	4
3. Comissaris de l'exposició.....	8
4. Selecció d'obres exposades.....	9
5. Selecció d'imatges per a premsa	20
6. Artistes i procedència de les obres.....	29

1. Informació general

Barcelona, zona neutral (1914-1918)

25 d'octubre de 2014 – 15 de febrer de 2015

Presentació a la premsa:	23 d'octubre, a les 12 h
Inauguració:	24 d'octubre, a les 19.30 h
Exposició organitzada per:	Fundació Joan Miró, Barcelona
Comissaris:	Fèlix Fanés i Joan M. Minguet
Patrocini:	Fundación BBVA
Catàleg:	Fundació Joan Miró Amb textos de Fèlix Fanés, Joan M. Minguet, Enric Ucelay-Da Cal, Robert S. Lubar, Pere Gabriel, Joan Esculies i David Martínez Fiol, Xavier Pla, Jaume Vidal Oliveras, Pascal Rousseau, Christopher Green, Jordana Mendelson Edició en català/anglès i castellà/anglès
Audioguia:	En català, castellà i anglès Desenvolupada per Antenna International 3,00 €
Horari:	De dimarts a dissabte, de 10.00 a 19.00 h Dijous, de 10.00 a 21.30 h Diumenges i festius, de 10.00 a 14.30 h Dilluns no festius, tancat
Preu:	7,00 € Entrades anticipades: www.fundaciomiro-bcn.org
Passi anual:	Entrada a la col·lecció permanent i a les exposicions temporals durant un any: 12 €
Reserves per a grups:	Tel. 934 439 479 education@fundaciomiro-bcn.org

Activitats:

**Dijous 11/12/14, 19 h, Llibreria Calders
(passatge Calders, 9):**

Taula rodona *Barcelona, 100 anys després*
amb Marina Garcés, filòsofa; Oscar
Guayabero, dissenyador; Xavier Montanyà,
periodista; moderada per Joan M. Minguet,
co-comissari de l'exposició

**Dijous 15/01/15, 19 h, Auditori de la
Fundació:**

**Projecció del documental *Cravan vs
Cravan*, d'Isaki Lacuesta (2002)**

**Dijous 05/02/15, 19 h, Auditori de la
Fundació:**

**Conferència recital *La poètica catalana de
la Primera Guerra Mundial*, a càrrec de Sam
Abrams, poeta, traductor, crític i assagista**

**Ruta per la Barcelona de la Gran Guerra: *I
la Primera Guerra Mundial va transformar
Barcelona***

Ruta organitzada per www.itineraplus.com
amb el periodista David Ravelles. Un
recorregut pels principals escenaris de la
ciutat durant la Gran Guerra

Amb l'entrada de l'exposició *Barcelona, zona
neutral (1914-1918)*, descompte de dues
places al preu d'una per a aquesta ruta

Reserves:

info@itineraplus.com o 933 428 333

2. Nota de premsa

Barcelona, zona neutral (1914-1918)

Comissaris: Fèlix Fanés i Joan M. Minguet

25 d'octubre de 2014 – 15 de febrer de 2015

Fundació Joan Miró

La Fundació Joan Miró mostra l'entrada de la modernitat artística, social i política en la Barcelona convulsa de la Gran Guerra

L'exposició *Barcelona, zona neutral (1914-1918)*, patrocinada per la Fundación BBVA, reflecteix els canvis de Barcelona durant la Primera Guerra Mundial i la seva entrada a la modernitat en un context de tensions polítiques, socials i culturals.

Els comissaris Fèlix Fanés i Joan M. Minguet expliquen la riquesa cultural i social que va suposar la neutralitat per a Barcelona a través de més de 400 peces entre pintura i dibuix, fotografies, cartells, cinema, il·lustració i revistes de l'època.

A *Barcelona, zona neutral (1914-1918)*, les obres de Picabia, Miró, Picasso, Delaunay, Gleizes, Torres-García i Sunyer, entre d'altres, conviuen amb elements de comunicació de masses de l'època en format original. A l'exposició destaquen obres inèdites, com els dibuixos del front de Josep Clarà, Apa o Picarol i les fotografies de Josep Brangulí.

Mentre que gran part d'Europa participa en el conflicte bèl·lic, Barcelona és testimoni de diversos canvis culturals: els artistes catalans s'inicien en l'avantguarda influïts per les seves estades a París (Sunyer, Gargallo o Tógores); molts creadors estrangers arriben a la ciutat fugint de la guerra (Picabia, Gleizes, Otho Lloyd, Olga Sacharoff o Arthur Cravan); Picasso s'instal·la temporalment a Barcelona el 1917; alguns artistes barcelonins es desplacen cap al front de batalla per retratar la guerra; i l'Exposició d'Art Francès se celebra a la ciutat i no a París, precisament a causa del conflicte.

Aquesta neutralitat també comporta altres canvis per a la ciutat: econòmics, polítics, laborals i socials. Barcelona viu la tensió entre els dos blocs de la guerra en una divisió social entre aliadòfils i germanòfils, la propaganda d'ambdós bàndols a través de les revistes, l'entrada a la modernitat industrial amb les primeres grans vagues, un important augment de la població i l'explosió de l'oferta de lleure amb l'esport, els parcs d'atraccions, la vida nocturna i el cinema.

Els comissaris Fèlix Fanés i Joan M. Minguet se serveixen d'una gran diversitat de formats visuals originals per explicar la riquesa cultural i social que va suposar la neutralitat per a Barcelona. La cultura de masses i la producció seriada de l'època conviuen a l'exposició amb pintura, escultura i dibuix. Les tensions ja no s'expressen només amb la paraula o l'art convencional, sinó que els fenòmens s'enregistren visualment per mitjà de la fotografia i el cinema i es reproduïen per arribar a gran part de la població.

Barcelona, zona neutral (1914-1918) s'estructura en nou grans apartats. El primer espai, *La Gran Guerra* se centra en el conflicte que, gràcies a la industrialització de l'armament, provoca més de setze milions de morts i vint milions de ferits. En aquesta sala s'exposen obres dels pintors Léger, Kubin, Heckel i Nash, juntament amb fotografies inèdites que documenten els morts i mutilats en els camps de batalla. Per mostrar aquesta primera guerra mediàtica, també s'exhibeixen cartells de propaganda, premsa i postals.

La segona sala, *Modernitat i avantguarda*, repassa la influència de la vitalitat artística de París sobre els artistes catalans, que viatgen buscant fortuna i inspiració. L'obra de Cézanne causa impacte en Sunyer, qui al seu torn influeix en Josep Togores i Joan Miró, com podem apreciar en les obres que s'exposen en aquest espai. El retorn dels artistes catalans a Barcelona durant la guerra marcarà el naixement de l'avantguarda a la ciutat.

Durant els anys de la Gran Guerra, milers de ciutadans arriben a Barcelona buscant feina, refugi o una aventura bohèmia. Els canvis polítics i socials s'il·lustren en el tercer apartat de l'exposició, *Burgesos i proletaris*, amb revistes il·lustrades i imatges de la primera generació de fotoperiodistes. S'hi exposen objectes i fotografies de Brangulí i Ballell que retraten els espais de la burgesia en alça, com un cotxe Hispano Suiza, que contrasten amb imatges del món obrer i les seves reivindicacions. En aquest context, la vaga general de 1917 coincideix amb el servei militar de Joan Miró.

La quarta secció, *Barcelona i la guerra*, explica com la ciutat, malgrat la seva suposada neutralitat, es divideix en dos bàndols, aliadòfils i germanòfils. S'hi exposen revistes il·lustrades que demostren el posicionament de la societat del moment, com també revistes finançades per les potències estrangeres, com *Iberia*. Artistes com Ricard Canals demostren el seu compromís il·lustrant cartells, mentre que Ramon Pichot exposa obres al voltant de la guerra a les galeries Dalmau. La mostra ens descobreix dibuixos inèdits de Josep Clarà, que retrata l'activitat del front amb esbossos fets al natural durant un viatge d'intel·lectuals catalans al front, del qual queden fotografies i una pel·lícula; els dibuixos de soldats i trinxeres ens mostren una faceta de Clarà fins ara desconeguda, allunyada del Clarà pintor i escultor més clàssic.

La ciutat d'ivori, cinquena part de l'exposició, ens trasllada a la construcció del projecte artístic i polític del Noucentisme. Escultures de Clarà i Casanovas comparteixen espai amb obres de Nogués, Obiols o Espinal. La ceràmica i el disseny també ocupen un lloc destacat. Però la ciutat de dia no s'assembla a la ciutat de nit. Amb la guerra arriben a Barcelona especuladors, contrabandistes i prostitutes. Per il·lustrar la vida nocturna, s'exhibeixen revistes eròtiques, postals d'artistes de varietats i dibuixos.

Els salons anuals d'art de París queden suspesos durant la guerra i alguns artistes catalans proposen que es mostrin a Barcelona. Fins a 1.400 obres, entre olis, escultures, dibuixos, gravats i peces d'arts decoratives es poden veure, el 1917, al Palau de Belles Arts, en la que es va batejar com a Exposició d'Art Francès. En la sisena sala de *Barcelona, zona neutral (1914-1918)* s'exhibeix una selecció d'aquestes obres, algunes signades per artistes tan reconeguts com Pissarro, Rodin, Sisley o Denis, com també fotografies de Brangulí del mateix Saló. Algunes d'aquestes obres van ser adquirides per col·leccionistes catalans i s'exposen per primer cop a la Fundació Joan Miró.

Entre 1914 i 1918 Barcelona viu l'arribada d'artistes exiliats com Albert Gleizes, Francis Picabia, Otho Lloyd, Sonia Delaunay, Robert Delaunay o Olga Sacharoff, alguns dels quals connecten amb el públic local gràcies al galerista Josep Dalmau. En la setena part de l'exposició, *Exiliats*, es mostren obres de tots ells, al costat de fotografies inèdites de Brangulí sobre el combat de boxa entre el poeta anarquista Arthur Cravan, germà petit d'Otho Lloyd, i Jack Johnson el 1916.

La vuitena part de l'exposició es dedica a Picasso, que torna a Barcelona el 1917 seguint la gira dels Ballets Russos on balla la seva futura esposa, Olga Koklova. L'estada de Picasso desperta expectació en la premsa de l'època. Els seus dissenys per al decorat del ballet *Parade*, el material de difusió de l'espectacle i algunes de les obres que fa durant aquests mesos a Barcelona es poden veure en aquesta sala.

Barcelona, zona neutral (1914-1918) conclou amb un espai dedicat al lleure, el consum i la cultura de masses. Des de 1904, any en què s'instaura la llei del descans dominical, es genera una oferta d'oci que troba en la publicitat una estratègia per a la seva difusió: esdeveniments esportius, parcs d'atraccions, curses de braus, circ i cinema, eix de la nova cultura del segle xx. En aquest darrer capítol s'il·lustra el fort auge del consum d'oci mitjançant suports visuals generats a partir de la mecanització: cartells, revistes, fotografia i cinema. Es projecta la primera pel·lícula pacifista d'humor del segle xx, *Shoulder Arms*, de Charles Chaplin.

3. Comissaris de d'exposició *Barcelona, zona neutral (1914-1918)*

Fèlix Fanés (Barcelona, 1948) és catedràtic d'història de l'art a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Cofundador de la revista *Arc Voltaic* (1977), Fanés va ser el primer director de *L'Avenç* (1977-1979), va iniciar els cursos d'història de l'art de l'Institut d'Humanitats de Barcelona (1987-1992) i va posar en marxa el Centre d'Estudis de la Fundació Gala-Salvador Dalí de Figueres (1991-2000). Estudiós de la visualitat contemporània, ha publicat diversos estudis sobre art, cinema i literatura del segle xx, com ara *Salvador Dalí. The construction of the image* (Yale University Press, 2007) y *Joan Miró. Pintura, collage, cultura de masas* (Alianza Editorial, 2007). Ha estat el comissari de l'exposició *Dalí. Cultura de masses* (CaixaForum, Barcelona / Reina Sofía, Madrid, 2004), *Dalí and Films* (Tate Modern, Londres / MoMA, Nova York, 2007) i *Picasso 1899. Un collage abans del collage* (Museu Picasso, Barcelona, 2012). Al marge de la seva activitat acadèmica, ha publicat un assaig periodístic *La vaga de tramvies de 1951 (Una crònica de Barcelona)* (Laia, 1977), la novel·la *La germana fosca* (Destino, 1988) i el dietari *Diari de guerra. Nova York, tardor 2001* (L'Avenç, 2011), que recull l'estada de l'autor a Nova York durant els tres mesos posteriors a l'atemptat contra el World Trade Center.

Joan M. Minguet Batllori (Cornellà de Llobregat, 1958) és doctor en història de l'art per la Universitat de Barcelona i professor d'història de l'art contemporani i d'història del cinema a la Universitat Autònoma de Barcelona. Presideix l'Associació Catalana de Crítics d'Art (ACCA- AICA Catalonia) des de 2010.

El seu treball interrelaciona l'estudi de les avantguardes artístiques catalanes, les tensions i contactes entre l'alta cultura i la cultura de masses –literatura, art, cinema i circ– a Catalunya i la història del cinema en els seus primers temps. Ha publicat més de 25 llibres sobre la seva especialitat docent: *Segundo de Chomón. The cinema of fascination* (2010); *Joan Miró* (2008); *Buster Keaton* (2008); *Salvador Dalí. Cine y surrealismo(s)* (2003) i *Cinema, modernitat i avantguarda* (2000). Minguet ha publicat articles d'investigació en revistes especialitzades i també ha comissariat diverses exposicions sobre Joan Miró, Salvador Dalí, l'avantguarda catalana i el circ. Joan M. Minguet és autor del llibre de poemes *Pensacions* (2010).

4. Selecció d'obres

BARCELONA, ZONA NEUTRAL (1914-1918)

Fundació Joan Miró 25/10/2014 - 15/02/2015

Sala 1: La Gran Guerra. El conflicte bèl·lic, gràcies a la industrialització de l'armament, provoca més de setze milions de morts i vint milions de ferits. En aquesta sala, obres dels pintors Léger, Kubin, Heckel i Nash acompanyen fotografies inèdites que documenten els morts i els mutilats en els camps de batalla. Per mostrar aquesta primera guerra mediàtica, també s'exhibeixen cartells de propaganda, premsa i postals.

<p>Fernand Léger <i>Soldats jouant aux cartes</i> [Soldats jugant a cartes], 1916</p> <p>Llapis de grafit damunt paper 17 x 12,7 cm Centre Georges Pompidou. Musée national d'art moderne-Centre de création industrielle, París</p>	
<p>Section photographique des armées (SPA) <i>Tranchée de première ligne tenue par des Sénégalais. Souain (Marne)</i> [Trinxera de primera línia defensada per senegalesos. Souain (Marne)], 1916</p> <p>Gelatina de plata (copia d'època) 21,1 x 27,2 cm BDIC-Musée d'Histoire Contemporaine, París</p>	

Section photographique des armées
SPA
*École spéciale de mutilés (rue du Puits
de l'Ermité, Paris)*
[Escola especial de mutilats (carrer
Puits de l'Ermité, París)], 1916

Gelatina de plata (còpia d'època)
21,1 x 27,2 cm
BDIC-Musée d'Histoire Contemporaine,
París

Paul Nash

Void of War
[El buit de la guerra], 1918

Litografia
48,9 x 57,4 cm
Imperial War Museum, Londres

Sala 2: Modernitat i avantguarda repassa la influència de la vitalitat artística de París sobre els artistes catalans, que viatgen buscant fortuna i inspiració. L'obra de Cézanne causa impacte en Sunyer, qui al seu torn influeix en Rafael Barradas, Josep Togores i Joan Miró, com podem apreciar en les obres que s'exposen en aquest espai.

Rafael Barradas

Barcelona, 1918

Guaix damunt paper
76 x 72,8 cm
Museu de L'Hospitalet, L'Hospitalet de
Llobregat

Arc Voltaic, núm. 1, febrer de 1918

Revista
Il·lustració de la portada de Joan Miró
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona,
Barcelona

Sala 3: Els canvis polítics i socials s'il·lustren en el tercer apartat de l'exposició, *Burguesos i proletaris*, amb revistes il·lustrades i imatges de la primera generació de fotoperiodistes. Les fotografies de Brangulí i Ballell retraten els espais dels burgesos que contrasten amb la vida dels obrers, recollida en fotografies i una aquarel·la de Torres-García.

Frederic Ballell

Senyores passejant pel passeig de Gràcia, 1905-1916

Gelatina de plata (còpia d'època)
7 x 7 cm
Arxiu fotogràfic de Barcelona.
Ajuntament de Barcelona

Josep Brangulí

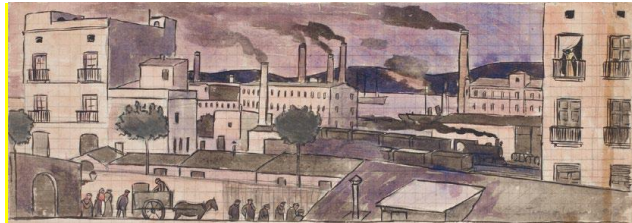
Sastressa treballant amb altres dones i nens. Barcelona, c. 1910-1915

Gelatina de plata (còpia d'època)
11,7 x 8,6 cm
Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat del Vallès

Joaquín Torres-García
Fàbrica (esbós per a la casa Badiella),
 1917

Tinta i aquarel·la damunt paper
 22 x 60 cm
 Col·lecció particular

Sala 4: Barcelona i la guerra explica com la ciutat, malgrat la seva suposada neutralitat, es divideix entre aliadòfils i germanòfils. S'hi exposen revistes il·lustrades que demostren el posicionament real de la societat del moment, com també revistes finançades per les potències estrangeres, com *Iberia*. Artistes com Ricard Canals demostren el seu compromís il·lustrant cartells, mentre que Ramon Pichot exposa obres al voltant de la guerra a les galeries Dalmau. La mostra ens descobreix dibuixos inèdits de Josep Clarà, que retrata l'activitat del front amb esbossos fets al natural durant un viatge d'intel·lectuals catalans al front, del qual queden fotografies i una pel·lícula; els dibuixos de soldats i trinxeres ens mostren una faceta de Clarà fins ara desconeguda, allunyada del Clarà pintor i escultor més clàssic.

Anònim
Visita de personalitats al front francès,
 1917

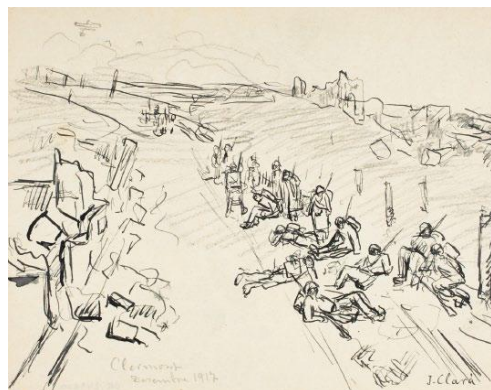
Gelatina de plata (còpia d'època)
 11,8 x 16,5 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya, Sant
 Cugat del Vallès

Josep Clarà
Clermont [en-Argonne]. Desembre 1917

Tinta i llapis damunt paper
 15,5 x 20,2 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya, Sant
 Cugat del Vallès

INÈDIT

<p>Josep Clarà <i>Visite al front (notre chauffeur)</i>, 1917</p> <p>Tinta damunt paper 20,2 x 15,5 cm Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat del Vallès</p> <p>INÈDIT</p>	
<p>Anònim <i>Voluntari català Josep Julià a l'hospital de Brest</i>, c. 1914-1918</p> <p>Gelatina de plata (còpia d'època) 9 x 14 cm Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat del Vallès</p>	

Sala 5: *La ciutat d'ivori* ens trasllada a la construcció del projecte artístic i polític del Noucentisme. Escultures de Clarà i Casanovas comparteixen espai amb obres de Nogués, Obiols o Espinal. Amb la guerra arriben a Barcelona especuladors, contrabandistes i prostitutes. A manca de fotografies per il·lustrar la vida nocturna, s'exhibeixen revistes eròtiques nascudes durant aquell període, postals d'artistes de varietats i dibuixos i olis relacionats amb la nit.

<p><i>Almanaque KDT</i>, 1916 Revista</p> <p>Col·lecció Domènech-Ballester</p>	
--	--

Postal de la Bella Chelito, s/d

13,5 x 8,5 cm

MAE. Institut del Teatre, Barcelona

Hermen Anglada Camarasa

La sibil·la, c. 1913

Oli damunt tela

195,5 x 114,5 cm

Fundació "La Caixa"

Josep Clarà

Cadència, 1917-1918

Marbre

105 x 60 x 60 cm

Museu Nacional d'Art de Catalunya,
Barcelona

Sala 6: Els salons anuals d'art de París queden suspesos durant la guerra i alguns artistes catalans proposen que es mostrin a Barcelona. Fins a 1.400 obres, entre olis, escultures, dibuixos, gravats i peces d'arts decoratives es poden veure, el 1917, al Palau de Belles Arts, en la que es va batejar com a Exposició d'Art Francès. A *Barcelona, zona neutral (1914-1918)* s'exhibeix una selecció d'aquestes obres, algunes signades per artistes tan reconeguts com Pissarro, Rodin, Sisley o Denis, com també fotografies de Brangulí del mateix Saló. Algunes d'aquestes obres van ser adquirides per col·leccionistes catalans i s'exposen per primer cop.

<p>Henri Morisset <i>Après-midi d'été</i> [Tarda d'estiu], s/d</p> <p>Oli damunt tela 65,3 x 81,5 cm Col·lecció particular</p>	
<p>Henri Labasque <i>Jeunes filles et fleurs</i> [Noies i flors], s/d</p> <p>Oli damunt fusta 80 x 62 cm Col·lecció particular</p>	
<p>Camille Pissarro <i>La Seine à Port-Marly, le lavoir</i> [El Sena a Port-Marly, el safareig], 1872</p> <p>Oli damunt tela 46 x 56 cm Musée d'Orsay, París</p>	

Auguste Rodin

La Main de Dieu

[La mà de Déu], 1896

Guix

69,5 x 60 x 47 cm

Musée Rodin, París

Sala 7: Entre 1914 i 1918 Barcelona viu l'arribada d'artistes exiliats com Albert Gleizes, Francis Picabia, Otho Lloyd, Sonia Delaunay, Robert Delaunay o Olga Sacharoff, alguns dels quals connecten amb el públic local gràcies al galerista Josep Dalmau. En aquesta part de l'exposició es mostren obres de tots ells, i també fotografies inèdites de Brangulí sobre el combat de boxa entre el poeta anarquista Arthur Cravan, germà petit d'Otho Lloyd, i Jack Johnson el 1916.

Sonia Delaunay

Album

[Àlbum], 1916

Guaix i llapis damunt paper

32,5 x 25 cm

Galeria Guillermo de Osma, Madrid

Otho Lloyd

Tossa de Mar. Personnages à la plage : Francis Picabia, Juliette Gleizes, Marie Laurencin, Gabrielle Picabia, Olga Sacharoff...

[Tossa de Mar. Personatges a la platja: Francis Picabia, Juliette Gleizes, Marie Laurencin, Gabrielle Picabia, Olga Sacharoff...], 1917

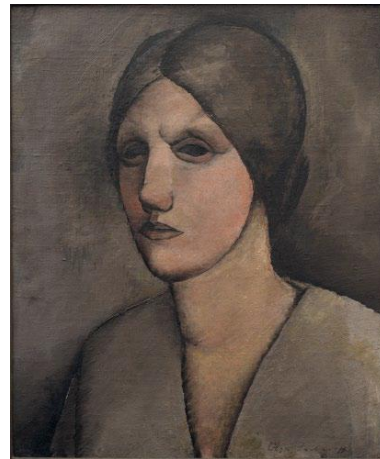
Gelatina de plata (còpia d'època)
8,2 x 13,3 cm
Col·lecció David i Marcel Fleiss. Galerie
1900-2000, París

Olga Sacharoff

Bust femení. Autoretrat, 1915

Oli damunt tela
45 x 37 cm
Col·lecció Artur Ramon

Josep Maria Co de Triola

Avant match Cravan-Johnson
[Avantmatx entre Cravan i Johnson],
1916

Gelatina de plata (còpia d'època)
8,5 x 13,6 cm
Col·lecció David i Marcel Fleiss. Galerie
1900-2000, París

Sala 8: *Picasso 1917.* Picasso torna a Barcelona el 1917 seguint la gira dels Ballets Russos on balla la seva futura esposa, Olga Koklova. L'estada de Picasso desperta expectació en la premsa de l'època. Els seus dissenys per al decorat del ballet *Parade*, el material de difusió de l'espectacle i algunes de les obres que fa durant aquests mesos a Barcelona es poden veure en aquesta sala.

<p>Pablo Picasso <i>Portrait d'Ernest Ansermet</i> [Retrat d'Ernest Ansermet], 1917</p> <p>Llapis damunt paper 37 x 29 cm Col·lecció particular</p>	
--	---

Sala 9: *Oci, consum i cultura de masses.* A partir de l'any 1904 s'instaura la llei del descans dominical, que genera una oferta de lleure que troba en la publicitat una estratègia per a la seva difusió: esdeveniments esportius, parcs d'atraccions, curses de braus, circ i cinema, eix de la nova cultura del segle xx. En aquest darrer espai s'il·lustra el fort auge del consum d'oci mitjançant suports visuals generats a partir de la mecanització: cartells, revistes, fotografia i cinema. Es projecta la primera pel·lícula pacifista d'humor del segle xx, *Shoulder Arms*, de Charles Chaplin.

<p><i>TBO</i>, núm. 82, 1918</p> <p>Publicació Col·lecció Albert Rossich</p>	
---	--

Frederic Ballell
Aeri del Parc d'Atraccions del Tibidabo,
 1915

Gelatina de plata (còpia d'època)
 8,2 x 11,3 cm
 Arxiu fotogràfic de Barcelona.
 Ajuntament de Barcelona

Frederic Ballell
Carrera ciclista organitzada per l'Sport
Ciclista Català, 1914

Gelatina de plata (còpia d'època)
 8,7 x 14,9 cm
 Arxiu fotogràfic de Barcelona.
 Ajuntament de Barcelona

Josep Gaspar
Sortida d'una cursa d'automòbils i
motocicletes davant la seu del Real Moto
Club de Catalunya, c. 1916-1917

Gelatina de plata (còpia d'època)
 13,6 x 8,5cm
 Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat
 del Vallès

Charles Chaplin
Shoulder Arms, 1918

Charles Chaplin Productions

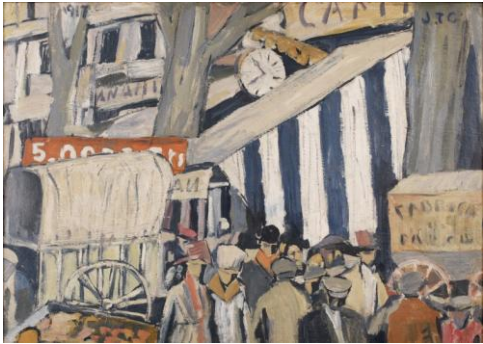
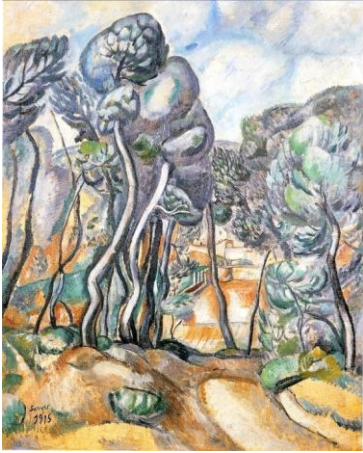

5. Selecció d'imatges per a premsa

BARCELONA, ZONA NEUTRAL (1914-1918)

Fundació Joan Miró 25/10/2014 - 15/02/2015

<p>Sala 1: <i>La Gran Guerra</i></p>	<p>El cartell de Bernhard representa la nova visualitat de la guerra, que coincideix amb la mecanització bèl·lica i contrasta amb les obres de Léger o Heckel exposades. És la introducció directa a la temàtica de la guerra, que ocupa el primer àmbit de la mostra.</p>
<p>Lucien Bernhard <i>Darum zeichne Kriegsanleihe!</i> [Subscribiu emprèstits de guerra!], 1914-1918</p> <p>Cartell 87 x 58,5 cm BDIC-Musée d'Histoire Contemporaine, París © Col·lecció BDIC</p>	
<p>Section photographique des armées SPA <i>Une rue bombardée a Fismes (Marne)</i> [Un carrer bombardejat a Fismes (Marne)], 1918</p> <p>Gelatina de plata (còpia d'època) 21,1 x 27,2 cm BDIC-Musée d'Histoire Contemporaine, París © Col·lecció BDIC</p>	

<p>Sala 2 : <i>Modernitat i avantguarda</i></p>	<p>Les tres obres pictòriques de la Sala 2 representen la consolidació de la modernitat pictòrica i el camí cap a l'avantguarda. La pintura de Torres-García se situa entre el cubisme i el futurisme. Podem apreciar la influència de l'avantguarda francesa sobre els artistes catalans: Cézanne influeix Sunyer, qui al seu torn influeix Togores i Miró, i en part Torres-García.</p>
<p>Joaquín Torres-García <i>L'envelat</i>, 1917</p> <p>Oli damunt cartró 51 x 72,5 cm Col·lecció particular</p>	
<p>Joaquim Sunyer <i>Paisatge amb pins</i>, 1915</p> <p>Oli damunt tela 115 x 95 cm Col·lecció particular</p>	
<p>Josep de Togores <i>Paisatge de Bandol</i>, 1916</p> <p>Oli damunt tela 70,5 x 85,5 cm Col·lecció particular © Josep Togores, VEGAP, Barcelona, 2014</p>	

<p>Sala 3 : <i>Burgesos i proletaris</i></p>	<p>Joan Miró va ser cridat a files per vigilar la vaga general de 1917, però finalment no va arribar a sortir del quarter. El retrat vestit de militar permet recordar la seva figura i la intervenció de l'exèrcit. La fotografia de Sagarra, exposada a la mateixa sala, mostra la manifestació a favor de l'amnistia dels presos detinguts durant aquella vaga.</p> <p>Hi ha poques fotografies d'aquells manifestants; la majoria eren dels militars. Per als comissaris, la imatge de Sagarra i el film de Gaumont Pathé sobre la mateixa manifestació representen dues de les primeres mostres del gènere del fotoperiodisme.</p>
<p>Enric C. Ricart <i>Retrat de Joan Miró, 1916</i></p> <p>Oli i collage damunt tela 84 x 71 cm Fundació Joan Miró, Barcelona</p>	
<p>Josep Maria de Sagarra <i>Manifestació a favor de l'amnistia dels presos detinguts a la vaga. Passeig de Sant Joan, Barcelona, 1917</i></p> <p>Gelatina de plata (còpia d'època) 11,5 x 9,5 cm Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat del Vallès</p>	

<p>Sala 4 : <i>Barcelona i la Guerra</i></p>	<p>La guerra era vista a Barcelona a través de la il·lustració i la caricatura. D'aquesta il·lustració d'Apa, se n'exposa el dibuix original i també la revista on es va publicar.</p> <p>Els dibuixos de Clarà exposats són inèdits. Els du a terme durant la visita al front a Verdun i Reims. Són dibuixos al natural, fets durant un viatge en el qual també van participar el Dr. Solé i Pla i Ramon Casas. No es coneixia l'experiència del pintor i escultor al front, dibuixant al natural. A l'exposició també es pot veure una escultura de Clarà i un esbós del monument als voluntaris catalans de la Ciutadella, inaugurat el 1936.</p>
<p>Apa (Feliu Elias) <i>¡Otra primavera!</i>, 1918</p> <p>Tinta a la ploma i al pinzell, i llapis de color sobre paper (<i>Iberia</i>, 27 de abril de 1918) 16,2 x 14,6 cm Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona. Donació Lola Anglada, 1974</p>	
<p>Josep Clarà <i>Impressions de carretera</i>, 1917</p> <p>Tinta i llapis damunt paper 15,5 x 20,2 cm Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat del Vallès</p>	
<p>Ramon Pichot <i>A Berlín</i>, 1916</p> <p>Llapis carbó i pastel damunt paper 25 x 32 cm Col·lecció Eduardo Marquina, Madrid</p>	

<p>Sala 5: <i>La ciutat d'ivori</i></p>	<p>Una escultura de Clarà, exponent del corrent <i>noucentista</i>, s'exhibeix al costat d'aquesta obra d'un jove Obiols.</p> <p>En aquesta secció també destaca la filmació de l'enterrament de Prat de la Riba, de la distribuïdora Gaumont Pathé.</p> <p>Les fotos de Brangulí i alguns dibuixos eròtics il·lustren la vida nocturna de la ciutat.</p>
<p>Josep Obiols <i>La peixatera</i>, 1915</p> <p>Oli damunt tela 100 x 60 cm Col·lecció Solanic Martorell</p>	
<p>Josep Brangulí <i>Vista nocturna del monument a Cristòfor Colom</i>, c. 1910-1919</p> <p>Gelatina de plata (còpia d'època) 11,7 x 8,6 cm Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat del Vallès</p>	
<p>Bigre (Ricard Opisso) <i>Calendari</i>, 1917</p> <p>Tinta damunt paper 34,5 x 25,3 cm Col·lecció particular</p>	

<p>Sala 6: <i>Exposició d'Art Francès</i></p>	<p>El cartell de l'Exposició d'Art Francès presenta el conjunt d'obres d'aquesta sala.</p>
<p>Lucien Simon <i>Palau de Belles Arts. Ciutat de Barcelona. Primavera 1917. Salon des Artistes Français</i></p> <p>Cartell 158 x 100 cm Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona</p>	
<p>Sala 7: <i>Exiliats</i></p>	<p>L'obra de Gleizes explica el moment en què els artistes estrangers s'instal·len a Barcelona, i la fascinació que alguns van sentir pel flamenc, molt present a la ciutat. De Gleizes, que va exposar a les galeries Dalmau, també s'exhibeix una naturalesa morta.</p> <p>El cartell i les imatges del combat de boxa Cravan-Johnson il·lustren la visualitat de l'època.</p> <p>Els quatre primers números de la revista 391 es publiquen a Barcelona durant el pas de Picabia per la ciutat.</p>
<p>Albert Gleizes <i>Danseuse espagnole</i> [Ballarina espanyola], 1916</p> <p>Oli damunt fusta 57 x 36 cm Musée des Beaux-Arts, Lió © Albert Gleizes, VEGAP, Barcelona, 2014</p>	

Anònim
Cartell del combat de boxa Jack Johnson/Arthur Cravan, 1916
 Cartell
 168 x 70 cm

Col·lecció David i Marcel Fleiss. Galerie
 1900-2000, París

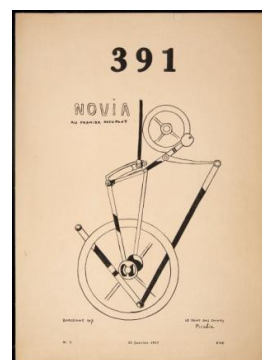
Josep Brangulí
Combat de boxa entre Jack Johnson i Arthur Cravan. Plaça de toros Monumental de Barcelona, 1916

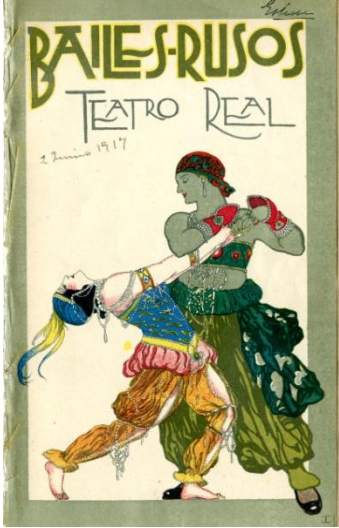
Gelatina de plata (còpia d'època)
 11,7 x 8,6 cm
 Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat del Vallès

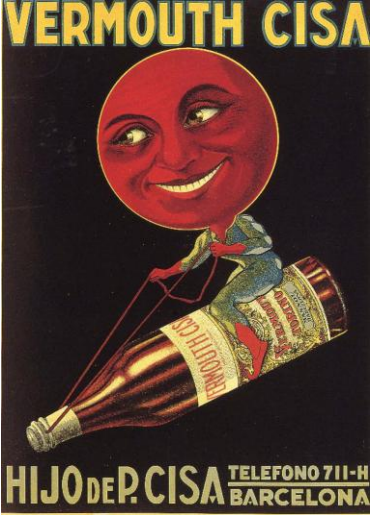

Francis Picabia
 391, núm. 1, 25 de gener de 1917
 Revista

Biblioteca, Centro de Documentación y
 Archivo del Museo Nacional Centro de
 Arte Reina Sofía, Madrid

<p>Sala 8: <i>Picasso 1917</i></p>	<p>Aquest estudi de Picasso per al decorat del ballet ajuda a entendre el que va portar Picasso a Barcelona el 1917: els Ballets Russos i Olga Koklova.</p>
<p>Pablo Picasso <i>Étude pour le décor du ballet «Parade»</i> [Estudi per al decorat del ballet «Parade»], 1916-1917</p> <p>Llapis de grafit damunt paper vitel·la fi 27,7 x 22,5 cm Musée Picasso, París. Dació Pablo Picasso, 1979</p>	
<p>Anònim <i>Bailes rusos. Teatro del Liceo, Barcelona, 1917</i></p> <p>Cartell 68 x 48 cm MAE. Institut del Teatre, Barcelona</p>	

<p>Sala 9: <i>Oci, consum i cultura de masses</i></p>	<p>La producció d'imatges seriadades (cartells, fotografies, etc.) ens permet apreciar els hàbits de consum i oci de l'època.</p>
<p>Anònim <i>Vermouth Cisa</i>, c. 1915</p> <p>Cartell 52 x 37 cm Col·lecció Jordi Carulla</p>	
<p><i>El Cine</i> (número dedicat a <i>La Formarina</i>), juliol de 1916</p> <p>Biblioteca de la Filmoteca de Catalunya, Barcelona</p>	

6. Artistes i procedència de les obres

BARCELONA, ZONA NEUTRAL (1914-1918)

Fundació Joan Miró 25/10/2014 - 15/02/2015

Artistes, il·lustradors i fotògrafs presents a l'exposició:

Fidel Aguilar	Fernand Léger
Hermen Anglada Camarasa	Otho Lloyd
Apa (Feliu Elias)	Henri Martin
Giacomo Balla	Filippo Tommaso Marinetti
Frederic Balcells	Félix Massoul
Rafael Barradas	Charles Mercié Gantrago
Lucien Bernhard	André Methey
Bigre (Ricard Opisso)	Joan Miró
Josep Brangulí	Henri Morisset
Ricard Canals	Paul Nash
Francesco Cangiulo	Xavier Nogués
Enric Casanovas	Josep Obiols
Ramon Casas	Jaume Passarell
Serge Charchoune	Francis Picabia
Josep Clarà	Picartol (Josep Costa)
Josep Maria Co de Triola	Pablo Picasso
Adolphe Déchenaud	Ramon Pichot
Robert Delaunay	Camille Pissarro
Sonia Delaunay	Hubert Ponscarme
Maurice Denis	Josep Maria Porta
Carolus Duran	Enric C. Ricart
Marian Espinal	Albert Rifà
Pablo Gargallo	Auguste Rodin
Josep Gaspar	Olga Sacharoff
Albert Gleizes	Josep Maria de Sagarra
Geneviève Granger	Lucien Simon
Eric Heckel	Alfred Sisley
Manolo Hugué	Joaquim Sunyer
Manuel Humbert	Théophile-Alexandre Steinlen
Josep Maria Junoy	Josep de Togores
Alfred Kubin	Joaquín Torres-García
Henri Labasque	Manuel Urda Marín
Celso Lagar	Ricard Urgell
Marie Laurencin	

Procedència de les obres:

Arxiu Fotogràfic de Barcelona. Ajuntament de Barcelona
Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya, Barcelona
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, Barcelona
Arxiu Històric de Foment del Treball, Barcelona
Arxiu Nacional de Catalunya, Sant Cugat del Vallès
Arxiu Successió Miró, Palma de Mallorca
BDIC-Musée d'Histoire Contemporaine, París
Biblioteca de Catalunya, Barcelona
Biblioteca Museu Víctor Balaguer, Vilanova i la Geltrú
Biblioteca Tecla Sala-Biblioteques de L'Hospitalet de Llobregat
Bibliothèque de documentation internationale contemporaine, Nanterre
Bibliothèque-Musée de l'Opéra (Bibliothèque nationale de France), París
Centre de Documentació i Estudis del FC Barcelona, Barcelona
Centre Georges Pompidou. Musée national d'Art moderne-Centre de création industrielle, París
Col·lecció Anna Papo, Barcelona
Col·lecció Carles Hernando
Col·lecció Domènech-Ballester
Col·lecció David i Marcel Fleiss. Galerie 1900-2000, París
Col·lecció Eduardo Marquina, Madrid
Col·lecció Germanes Espinal
Col·lecció Jaume Capdevila
Col·lecció Jordi Carulla
Col·lecció Plàcid García-Planas, Sabadell
Col·lecció Santiago Rusiñol, Museu del Cau Ferrat, Sitges
Col·lecció Solanic Martorell
Col·lecció Telefónica
Consell Català de l'Esport, Barcelona
Filmoteca de Catalunya
Fundació "La Caixa"
Fundação Calouste Gulbenkian, Lisboa
Fundació Joan Miró, Barcelona
Galeria Guillermo de Ossa, Madrid
Gaumont Pathé Archives, Saint Ouen
Imperial War Museum, Londres
Institut Valencià de l'Audiovisual i la Cinematografia, Filmoteca, València
MAE. Institut del Teatre, Barcelona
MART, Museo di arte moderna e contemporanea di Trento e Rovereto
Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris, París
Musée d'Orsay, París
Musée des Arts décoratifs, París
Musée des Beaux-Arts, Lió
Musée du Maréchal Joffre, Rivesaltes
Musée Maurice Denis, París

Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, Madrid
Museu Abelló, Mollet del Vallès
Museu Arqueològic de Catalunya, Barcelona
Museu d'Art de Cerdanyola. Ajuntament de Cerdanyola
Museu de L'Hospitalet, Hospitalet de Llobregat
Museu del Disseny de Barcelona, Barcelona
Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona
Museu Picasso, Barcelona
Museum Folkwang, Essen
Oberösterreichischen Landesmuseum, Linz
Theatre Museum/Victoria and Albert Museum, Londres
Arxius i col·leccions particulars

**BARCELONA
ZONA
NEUTRAL
1914-1918**
25/10/14 – 15/02/15

Seguiu l'exposició *Barcelona, zona neutral (1914-1918)* amb les etiquetes:
#BCNzonaneutral

Vídeo: Fèlix Fanés i Joan M. Minguet, comissaris de l'exposició

<http://vimeo.com/fundaciojoanmiro>

Per a més informació i imatges:

Elena Febrero / Helena Nogué

Prensa Fundació Joan Miró
press@fundacionmiro-bcn.org
+34 93 443 90 70

Silvia Churruca

Directora de Comunicació Fundación BBVA
comunicacion@bbva.es
+34 91 374 52 10 — +34 91 537 37 69